COĞRAFYA Sınıf-12

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU TÜRKİYE'DEKİ TİCARET MERKEZLERİ VE TİCARİ ÜRÜNLER

Ülke sınırları içerisindeki her türlü mal ve hizmet alım satımına **iç ticaret** denir. Ülkemizde iç ticaret hareketli bir yapıya sahiptir. Bu canlılıkta; ülkemizdeki iklim çeşitliliğine bağlı olarak yetişen farklı tarım ürünleri, ülkenin büyük ve küçükbaş hayvancılık yapılan alanlarının farklı yerlerde olması, balıkçılığın yapıldığı kıyı kentlerinden denize kıyısı olmayan bölgelere deniz mahsullerinin ulaşımı, nüfusun ve sanayi tesislerinin dağılımındaki dengesizlik, madenlerin çıkarıldığı ve işlendiği yerlerdeki farklılık, gelişmiş ulaşım ağı, pazarlama ve reklamcılık faaliyetlerindeki değişim ve gelişim gibi sebepler etkilidir. Türkiye'de ticaretin geliştiği büyük şehirlere en çok, işlenmiş sanayi ürünleri gönderilirken kırsal kesimden büyük şehirlere tarım ürünleri ve sanayi ham maddeleri gönderilir. İç ticaretimize konu olan ürünler şöyledir:

Tarım ve Hayvancılık Ürünleri

Buğday, zeytin, çay gibi ürünler üretim bölgelerinden Türkiye'nin geneline dağıtılır. Balık ihtiyacının büyük bölümü Karadeniz'den, kırmızı et doğu ve iç bölgelerimizden karşılanır. Kümes haycancılığı nüfusun yoğun olduğu büyük şehirlerin çevresinde yapılır.

Sanayi Ürünleri

Tekstil, dokuma, deri, madencilik, kimya, petrol ürünleri, otomotiv, orman ürünleri ve taşa toprağa bağlı sanayi ürünleri farklı bölgelerde üretilip iç ticaret akışını sağlar.

Hizmet Sektörü

Çeşitli turizm faaliyetleri, İstanbul ve İzmir gibi illerimizde her yıl düzenlenen fuarlar iç ticaretimizi canlandırır. Eğitim, sağlık ve bankacılık gibi sektörlerde verilen hizmetler iç ticaretin gelişimini destekler.

Türkiye'de iç ticaretin gerçekleştiği merkezler şöyle sınıflandırılır:

Büyükşehirler: İstanbul, İzmir, Ankara, Adana, Bursa ve Gaziantep gibi büyük şehirlerimiz hem üretim hem de tüketim merkezleridir. Bu iller; dış alım ve dış satımın gerçekleştiği, gelen malların tüm ülkeye dağıtıldığı büyük ölçekli ticaret merkezleridir. Bu iller içinde İstanbul, iç ticaretin çok büyük bir bölümünü gerçekleştirir. İstanbul, ticaretin yanı sıra sanayi, finans ve borsa faaliyetlerinin gerçekleştiği, tarihî turizm varlıklarına sahip önemli bir merkezdir.

Sanayi Bölgeleri: Maden rezervlerine (Zonguldak kömür havzası) ya da büyük sanayi tesislerine (Adapazarı çevresi) sahip olan bölgelerdir. Sanayi bölgelerinde aynı zamanda ulaşım ve ticaret gelişmiştir.

Küçük ve Orta Büyüklükteki Şehirler: Büyük şehirlerde üretilen malları bünyesine toplayan ve çevresindeki illere dağıtan etki alanı sınırlı şehirlerdir. Karadeniz için Trabzon, Samsun; İç Anadolu için Konya, Kayseri; Doğu Anadolu için Malatya, Erzurum; Güney Doğu Anadolu için Gaziantep, Şanlıurfa, Diyarbakır gibi iller bulundukları alanların ticaret merkezleri konumundadır.

Turistik Kent ve Kasabalar: Antalya, Bodrum, Çeşme, Fethiye, Kuşadası, Bozcaada gibi turistik şehir ve kasabalar, özellikle turizm sezonunda hem yerli hem de yabancı turistler tarafından tercih edilen önemli tüketim alanlarıdır. Bu alanlar, gıda ve hediyelik eşya gibi ürünlerin tüketimi ile konaklama tesislerinde verilen hizmetlerle ticaretin canlı olduğu bölgelerdir.

Tarım Bölgeleri: Türkiye'de bölgelere göre farklı tarım ürünlerinin yetişmesi ve bu ürünlerin hem iç hem de dış pazarlara gönderilmesi, tarım bölgelerinde ticareti geliştirmiştir. Karadeniz'de fındık ve çay, Akdeniz'de turunçgiller, Ege'de üzüm ve incir gibi ürünler yetiştikleri alanların ticari potansiyelini etkileyen tarımsal ürünlerdir.

Pazar, Panayır ve Fuarlar: Pazarlar çeşitli mal ve hizmetlerin alınıp satıldığı yerlerdir. Panayırlar, yılın belli zamanlarında faaliyet gösteren sergi niteliğindeki geçici alışveriş sahalarıdır. Fuarlar ise çoğu zaman belirli ürünlere yönelik (kitap, mobilya, züccaciye vb.) olarak yapılan, üreticiyle tüketiciyi buluşturan sahalardır. Bu ticaret merkezlerinin her biri iç ticaretin canlanmasını ve gelişmesini destekler.

Elektronik Ticaret ve Siber Güvenlik

Günümüzde bilişim teknolojilerindeki hızlı değişim ve bu teknolojileri kullanabilen genç ve dinamik nüfusun fazla olması ticarete bambaşka bir boyut kazandırarak "elektronik ticaret" (e-ticaret) kavramını oluşturmuştur. E-ticaret; özel olarak oluşturulmuş sistemler yoluyla Genel Ağ üzerinden verilen veya alınan siparişler ile mal ve hizmetleri alıp satma işlemidir.

Ticaret, dürüstlük ve güvene dayalı

olmalıdır. Özellikle sanal ortamda gerçekleşen alışverişlerde sipariş edilen ürünle karşılaşılan ürün aynı olmayabilir. Bu durum e-ticaret müşterisini mağdur edebilir. Böyle durumlarla karşılaşmamak için alışverişler devletin onayladığı, güvenli altyapıya sahip sitelerden yapılmalıdır.

E-ticaret, hayatı kolaylaştırmasının yanında birtakım riskleri de beraberinde getirir. Bunlardan en önemlisi, siber güvenliğin ihlali ile ortaya çıkan siber suçlardır. Sanal ortamda kanunlara aykırı olarak gerçekleşen ve suç olarak tanımlanabilen her türlü eyleme siber suç denir.

Tüketicinin güvenli altyapıya sahip olmayan Genel Ağ sitelerinden alışveriş yapması, siber dolandırıcılık vakalarını her geçen gün artırmaktadır. Cep telefonları ve bilgisayarlar gibi teknolojik cihazlar vasıtasıyla kişisel her türlü bilginin sızması, banka ve kredi kartı bilgilerinin kopyalanması mümkündür.

Siber saldırıya uğrayanların sayıca artması, siber güvenliği ulusal güvenliğin bir parçası hâline getirmeyi zorunlu kılmıştır.

Dünyada ve Türkiye'de E-Ticaret		
	Dünya Nüfusu 7.6 milyar	Türkiye Nüfusu 80.02 milyon
	Dünyadaki Genel Ağ Kullanıcısı 3.4 milyar	Türkiye'deki Genel Ağ Kullanıcısı 46 milyon
	Dünyadaki E-Ticaret Hacmi 1.6 trilyon dolar	Türkiye'nin E-Ticaret Hacmi 8.5 milyar dolar

Tablo: Dünyada ve Türkiye'de E-Ticaret (TÜİK, BM ve Dünya Bankası, 2017)

SORULAR

SORU 1:

-Tarımla uğraşan nüfus fazladır.

- Sadece o yörede yetiştirilen bazı tarım ürünleri, ülkenin iç ticaretinde etkili olur.

Yukarıda özellikleri verilen il, aşağıdaki illerden hangisidir?

A) İzmir
B) Rize
C) Ankara
D) Antalya
E) Kars

Cevap: B

SORU 2:

Hatay ilimizin ticari özellikleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Demir-çelik tesisi vardır.
B) Sınır ticareti yapılır.
C) Turizm ve kültür şehridir.
D) Tahıl ve şeker pancarının en çok yetiştiği ildir.
E) Türkiye'nin en işlek limanlarından birine sahiptir.

Cevap: D

SORU 3:

Türkiye'nin dış ticaret hacminin artmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

A) Fuar organizasyonlarının yapılması
B) Uluslararası ticaret yapan firmaların varlığı
C) Türkiye'nin yüksek kapasiteli limanlara sahip olması
D) Nüfus yoğunluğunun farklılık göstermesi
E) Sanayinin gelişmiş olması

Cevap: D